

Toelichting behorende bij de Zesde wijziging van de Subsidieregeling realisering Natuurnetwerk Brabant

15 december 2022

I. Algemeen deel

Achtergrond

Deze wijziging bevat enkele aanpassingen van paragraaf 1 van de subsidieregeling. Zo is subsidiëring van de realisatie van natuur buiten het NNB geschrapt, zijn de subsidies voor inrichting verhoogd en is het subsidieplafond voor het provinciaal deel van het NNB verlaagd.

Daarnaast bevat deze wijzigingsregeling de introductie van een nieuwe paragraaf voor versneld herstel van Natura 2000-gebieden die gelegen zijn binnen het NNB. In dat kadert heeft het Rijk op 19 april 2021 de 'Regeling specifieke uitkering Programma Natuur' vastgesteld (Stcrt. 2021, 21454). Op grond van die regeling zijn aanvullende middelen beschikbaar gesteld aan de provincies teneinde een versnelling en intensivering teweeg te brengen in het herstel van de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, zoals vastgelegd in de Wet stikstofreductie en natuurverbetering. De eerste openstelling betreft de periode 2021-2023. De provincie Noord-Brabant heeft voor de jaren 2020-2023 in dialoog met haar maatschappelijke partners en mede-overheden de 'Brabantse ontwikkelaanpak stikstof' vastgesteld (zie <https://www.brabant.nl/onderwerpen/aanpak-stikstof/brabantse-ontwikkelaanpak-stikstof>). In deze uitvoeringsagenda wordt aangegeven op welke wijze de provincie Noord-Brabant het herstel van stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden gaat versnellen en intensiveren. De aanpak zal gestalte krijgen door middel van een samenhangende gebiedsgerichte aanpak.

II. Artikelsgewijs

Onder B (wijziging artikel 1.4)

Met deze wijziging komt de subsidiëring van realisering van natuur buiten het NNB te vervallen. Artikel 1.9 komt om die reden te vervallen. Ook verschillende andere bepalingen in paragraaf 1 van de subsidieregeling zijn hierop aangepast.

Onder C (wijziging artikel 1.6)

In het Dommeldal ligt sterk verontreinigde grond. Daardoor is bij bepaalde natuurtypes ("graslandtypes") de kans op ecologische risico's aanwezig. De kaart die als bijlage is opgenomen geeft aan waar de kans op sterke verontreiniging het hoogst is. De subsidieaanvrager zal bodemonderzoek moeten uitvoeren om uit te sluiten dat de verontreiniging ecologische risico's met zich brengt. Het bodemonderzoek naar de mate van bodemverontreiniging, dient plaats te vinden met een verkennend bodemonderzoek conform de NEN 5740. Bodemonderzoek naar de vraag of een sterke verontreiniging leidt tot risico's dient conform de NTA 5755 te worden verricht.

Onder F (wijziging artikel 1.13)

Het vaste percentage voor bijkomende kosten van grondverwerving is losgelaten. De werkelijke kosten zijn thans subsidiabel tot een maximaal percentage van de marktwaarde van de grond vóór functiewijziging.

Onder G (wijziging artikel 1.15)

De subsidieplafonds van artikel 1.16 zijn slechts van toepassing vanaf 15 december 2022. Eerdere aanvragen vallen onder het overgangsrecht.

Onder H (wijziging artikel 1.16)

Er is een splitsing aangebracht in de subsidieplafonds. Voor het NNB, provinciaal deel en het NNB, rijksdeel zijn afzonderlijke bedragen opgenomen. Daarnaast is voor het provinciaal NNB een onderscheid gemaakt tussen projecten waarvoor het Groenontwikkefonds Brabant reeds een subsidie voor grondverwerving of functiewijziging heeft verstrekt en projecten waarvoor in het verleden nog niet een dergelijke subsidie is verstrekt.

Onder J (wijziging artikel 1.21)

In het eerste lid, onder d, is een update gegeven van de lijst van invasieve beplantingsoorten. Deze mogen bij de inrichting niet gebruikt worden.

Onder M (§ 5 Versneld natuurherstel N2000-gebieden)

Artikel 5.2 Doelgroep

De doelgroep van deze paragraaf is zo breed mogelijk gekozen. Zowel TBO's, particuliere landeigenaren, agrariërs als overheden kunnen subsidies aanvragen.

Artikel 5.4 Subsidiabele activiteiten

Deze paragraaf richt zich (in tegenstelling tot de paragrafen 1 tot en met 4) uitsluitend op activiteiten die voldoen aan de doelstellingen en vereisten van de SPUK-regeling van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (Regeling specifieke uitkering Programma Natuur). Activiteiten zijn uitsluitend subsidiabel voor zover zij betekenis hebben voor versneld herstel stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden en bovendien een aanvulling zijn op de reguliere activiteiten zoals tussen Rijk en provincies in 2013 afgesproken in het Natuurpact (Kamerstukken II 2013/14, 33 576, nr. 6).

Voor 'enclaves' geldt dat deze niet (meer) onder het Natuurpact worden gesubsidieerd. Om die reden kunnen zowel grondafwaardering, pachtafkoop als inrichting van enclaves onder deze paragraaf 5 gesubsidieerd worden. Voor gronden die als 'nieuwe natuur' zijn aangeduid op de ambitiekaart, kan uitsluitend de inrichting worden gesubsidieerd. Daarvoor gelden aanvullende vereisten ten opzichte van paragraaf 1 van de subsidieregeling. De functiewijziging of grondverwerving van deze gronden blijven onder paragraaf 1 subsidiabel.

Een nieuwe activiteit die in deze subsidieregeling wordt opgenomen is pachtafkoop. Deze activiteit komt bovenop de mogelijkheid om grondwaardedaling te subsidiëren via functiewijziging. Voor alle activiteiten geldt dat zij steeds gepaard moeten gaan met inrichting van de betreffende grond. Alleen op deze wijze is geborgd dat er een versnelling plaatsvindt van het herstel van de betreffende Natura 2000-gebieden.

Artikel 5.5 Weigeringsgronden

De weigeringsgronden in dit artikel komen in aanvulling op de weigeringsgronden uit artikel 4:25 en 4:35 Awb en de weigeringsgronden uit artikel 8 van de Algemene subsidieverordening (Asv).

Ingevolge artikel 8 Asv wordt de subsidie in ieder geval geweigerd indien het aangevraagde subsidiebedrag beneden de € 1.000 blijft, de aangevraagde subsidie niet in voldoende mate in het algemeen provinciaal belang wordt geacht, de activiteiten van de aanvrager niet gericht zijn op de provincie Noord-Brabant, de activiteiten van de aanvrager niet aantoonbaar ten goede komen aan de inwoners van de provincie Noord-Brabant of de subsidieontvanger op enigerlei wijze handelt in strijd met de fundamentele rechtsbeginselen.

onder d

Hiermee wordt voorkomen dat een aanvraag voor verwerving in behandeling moet worden genomen, terwijl op voorhand duidelijk is dat de gronden niet verkocht zullen worden.

Artikel 5.6 Subsidievereisten algemeen

onder b

In beginsel kan uitsluitend subsidie worden verleend voor gronden die binnen Natura 2000 gelegen zijn. Het kan echter noodzakelijk zijn om aangrenzende percelen van buiten Natura 2000 in het project mee te nemen. Deze dienen echter wel steeds binnen het Natuurnetwerk Brabant gelegen te zijn.

onder c

Uitsluitend de aanleg van hoogwaardige natuurbeheertypen komt in aanmerking voor subsidies. In bijlage 3 (tweede kolom) is aangegeven welke natuurbeheertypen dat zijn.

onder d

Maatregelen zijn slechts subsidiabel indien zij een versnelling van het herstel teweegbrengen van ofwel de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden ofwel van de stikstofgevoelige habitattypen of soorten. Welke specifieke habitattypen en soorten dit zijn, is per Natura 2000-gebied te vinden op www.natura2000.nl/gebieden/noord-brabant.

onder e

Voor projecten die geheel gelegen zijn binnen Natura 2000-gebied, wordt verondersteld dat het project voldoende positief effect zal hebben op de betreffende stikstofgevoelige habitattypen of soorten. Indien het project echter ook buiten het Natura 2000-gebied gelegen is, dan is een ecologische en hydrologische onderbouwing van dat effect vereist.

onder f

De subsidieaanvrager moet een verklaring van het waterschap overleggen. Hiervoor zijn formats te vinden op de website van het Groen Ontwikkelingsfonds Brabant (GOB, zie www.groenontwikkelingsfondsbrabant.nl).

onderdeel I, onder 4°

Gedeputeerde Staten toetsen bij de inrichting van natuur of aandacht is besteed aan het voorkomen van onbeheersbare natuurbranden. Van belang daarbij is onder andere de brandbaarheid van aan te leggen of nabijgelegen vegetatie, de kans op het overspringen van brand naar naastgelegen percelen,

de beschikbaarheid van bluswater, de toegankelijkheid van het in te richten terrein en de bereikbaarheid daarvan voor hulpdiensten.

onder m

In het Dommeldal ligt sterk verontreinigde grond. Daardoor is bij bepaalde natuurtypes ("graslandtypes") de kans op ecologische risico's aanwezig. De kaart die als bijlage is opgenomen geeft aan waar de kans op sterke verontreiniging het hoogst is. De subsidieaanvrager zal bodemonderzoek moeten uitvoeren om uit te sluiten dat de verontreiniging ecologische risico's met zich brengt. Het bodemonderzoek naar de mate van bodemverontreiniging, dient plaats te vinden met een verkennend bodemonderzoek conform de NEN 5740. Bodemonderzoek naar de vraag of een sterke verontreiniging leidt tot risico's dient conform de NTA 5755 te worden verricht.

onder o

Tot de categorie grote ondernemingen behoren ondernemingen waar meer dan 250 personen werkzaam zijn en waarvan de jaaromzet hoger is dan 50 miljoen euro of het jaarlijkse balanstotaal hoger is dan 43 miljoen euro. Aangezien gemeenten en waterschappen geen economische activiteiten verrichten, hoeft voor die doelgroepen niet beoordeeld te worden of zij een grote onderneming zijn.

Op grond van de Europese staatssteunregels moet een grote onderneming het stimulerend effect van de subsidie aantonen door middel van het schetsen van een contrafeitelijk scenario. De financiële situatie mét subsidie en de situatie zonder subsidie worden daarbij in beeld gebracht. Hieruit moet blijken dat zonder de subsidie de onderneming de activiteiten niet zou uitvoeren.

Artikel 5.7 Aanvullende vereisten grondverwerving of functiewijziging

onder c

Voor projecten die betrekking hebben op verwerving of functiewijziging van gemeentelijke grond, geldt een plicht voor de betreffende gemeente eventuele inkomsten te herinvesteren in groene doelen. In onderdeel c wordt gevraagd een verklaring van de gemeente te overleggen. Een format is te vinden op de website van het GOB. Onder groene doelen wordt o.a. verstaan: het leveren van groenblauwe diensten, de aanleg van nieuwe natuur of ecologische verbindingzones, weidevogelbeheer, bevordering van natuurwaarden op de eigen landbouwgronden, het stimuleren van projecten in het kader van natuurkwaliteit en natuureducatie of het beheer van natuur.

Artikel 5.9 Subsidiabele kosten

eerste lid, onder a

De waarde van de te verwerven grond c.q. de waardedaling van de grond als gevolg van functiewijziging wordt bepaald op basis van een taxatierapport, opgemaakt door twee onafhankelijke taxateurs of rentmeesters in opdracht van de provincie. De taxatie kan al plaatsvinden bij de voorbereiding van de aanvraag, waarbij de grond wordt getaxeerd op de waarde van dat moment. Zijn er voorafgaand aan de taxatie al handelingen verricht waardoor de grond minder waard is geworden, komt dat voor rekening van de aanvrager. Ook kan het zijn dat de te verwerven grond na de taxatie in waarde is gestegen. Ook hiervoor geldt dat de getaxeerde waarde blijft gelden en dat de meerprijs voor rekening van de aanvrager komt. Het is niet mogelijk om het subsidiebedrag dat is opgenomen in de beschikking tot subsidieverlening door middel van het wijzigen van die beschikking te verhogen.

In bepaalde situaties kan de getaxeerde waarde van de grond fors afwijken van de waarde van de grond bij een reguliere agrarische bestemming. Daardoor ontstaat erg dure natuur. Daarom is het wenselijk de hoogte van de subsidiabele kosten te maximeren tot 150% van de regioprijs.

derde en vierde lid

De inrichtingskosten zijn voor 100% subsidiabel tot het maximale bedrag dat in bijlage 12 is opgenomen voor het betreffende natuurbeheertype (zie artikel 5.13, onder c). Er wordt afgerekend op werkelijke kosten. Voor zover extra personele capaciteit extern wordt ingehuurd, geldt een maximaal uurtarief (zie derde lid). Ook voor interne uren gelden maximale uurtarieven (zie vierde lid).

Artikel 5.10 Niet-subsidiabele kosten

onder b

Deze bepaling heeft tot doel te voorkomen dat subsidie wordt toegekend voor projecten die niet gestimuleerd hoeven te worden. Indien de uitvoering van een project op andere manieren afgedwongen kan worden, is subsidiëring immers niet noodzakelijk.

Artikel 5.16 Subsidieverlening

eerste lid

Om te verzekeren dat de grond ook in de toekomst natuurgrond zal blijven en zal worden beheerd overeenkomstig het in het inrichtingsplan opgenomen natuurbeheertype, wordt de subsidie verleend onder de opschortende voorwaarde dat er een kwalitatieve verplichting wordt gevestigd. Indien een subsidie onder opschortende voorwaarde wordt verleend, treedt deze niet direct in werking, maar pas vanaf het moment van vervulling van de voorwaarde. Dat betekent dat er dus ook geen betaling van voorschotten kan plaatsvinden. De subsidieontvanger moet zelf aantonen dat aan de opschortende voorwaarde is voldaan.

onder a tot en met d

In het eerste lid is omschreven wat in de kwalitatieve verplichting in ieder geval dient te worden opgenomen. Op de website van het GOB (www.groenontwikkelfondsbrabant.nl) is een modelovereenkomst opgenomen tot vestiging van een kwalitatieve verplichting.

Artikel 5.18 Verantwoording

In dit artikel is geregeld wat de subsidieaanvrager na afloop van de projectperiode aan documenten dient te overleggen om aan te tonen dat de prestatie waarvoor subsidie is verstrekt, geleverd is. Voor subsidies tot € 125.000 vloeit de wijze van verantwoorden voort uit de EU-staatssteunregels, voor subsidies boven de € 125.000 is de wijze van verantwoorden rechtstreeks gebaseerd op de Asv.

Artikel 5.20 Subsidievaststelling

Op grond van de staatssteunregels moet de vaststelling van de subsidies plaatsvinden op basis van reële kosten. Dit is geregeld in artikel 2.8 van de DAEB-Kaderregeling en in artikel 3.5, onder 85, van de Landbouwrichtsnoeren. Voor subsidies tot € 125.000, geldt dit in afwijking van de Asv. Om onnodige lastenverzwaring te voorkomen, hebben Gedeputeerde Staten ervoor gekozen om gebruik te maken van de uitzondering van artikel 22, dertiende lid, van de Asv. Daarmee wordt het lichtere regime dat geldt voor vaststelling van subsidies tot € 125.000, ook van toepassing verklaard op subsidies boven de € 125.000.